

SKOGFORUM

02-03.11.23 | HONNE

vi feirer
20
ÅRS
jubileum

På vei mot en ny forbruksfest?

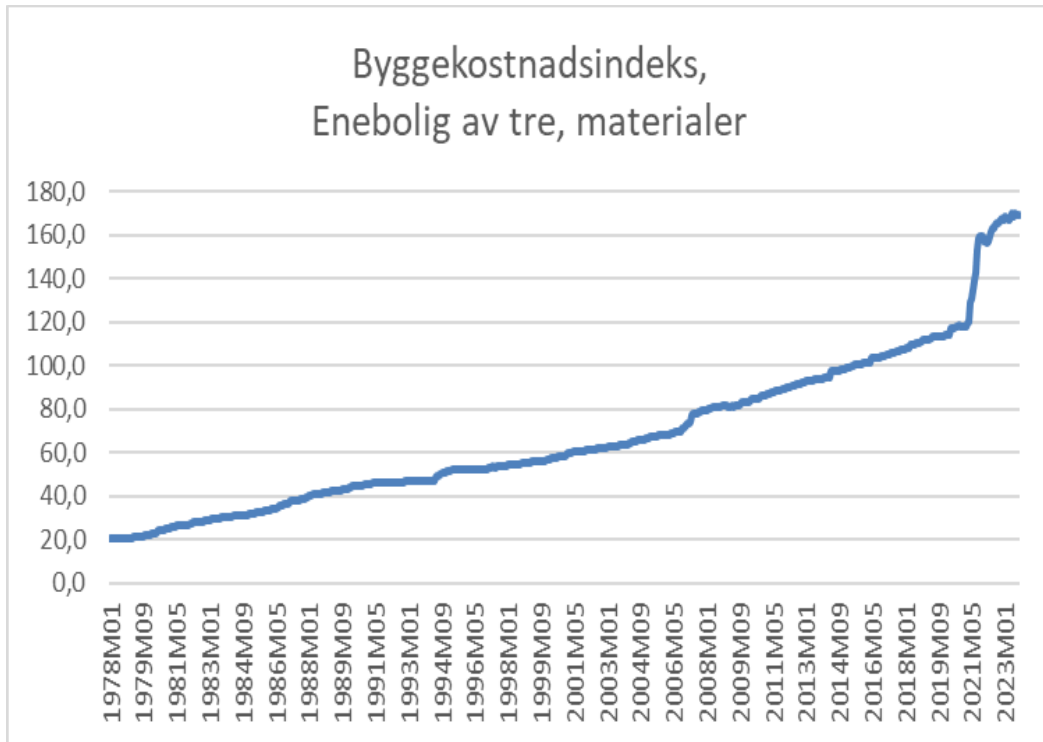
Norsk Skogforum

Jan L. Andreassen

Sjeføkonom Eika Gruppen

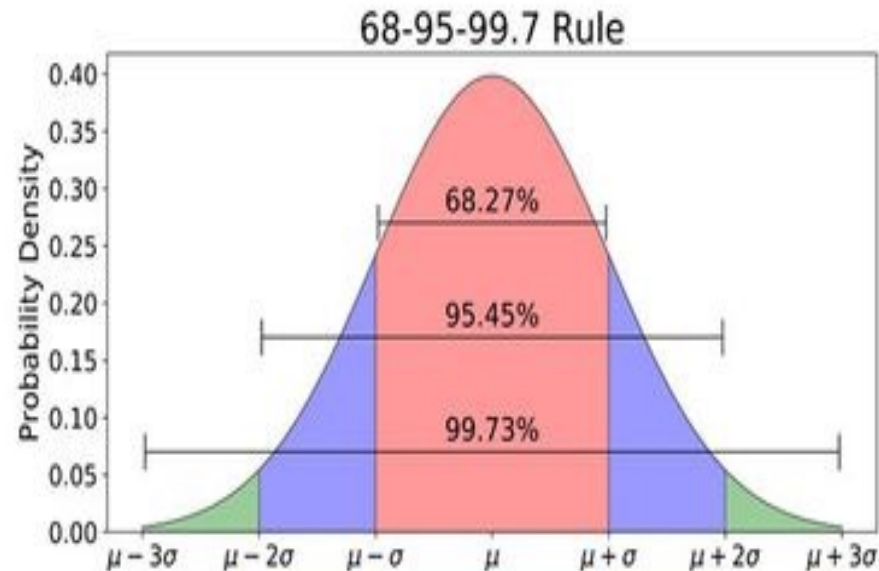
Gode gamle korona dager....

Take me somewhere expensive...

Fremtiden er ventet å være normalfordelt – med eller uten fete haler

Venstrehalens 1 prosent?

- 20 supervulkaner, med den i Italia som den viktigste

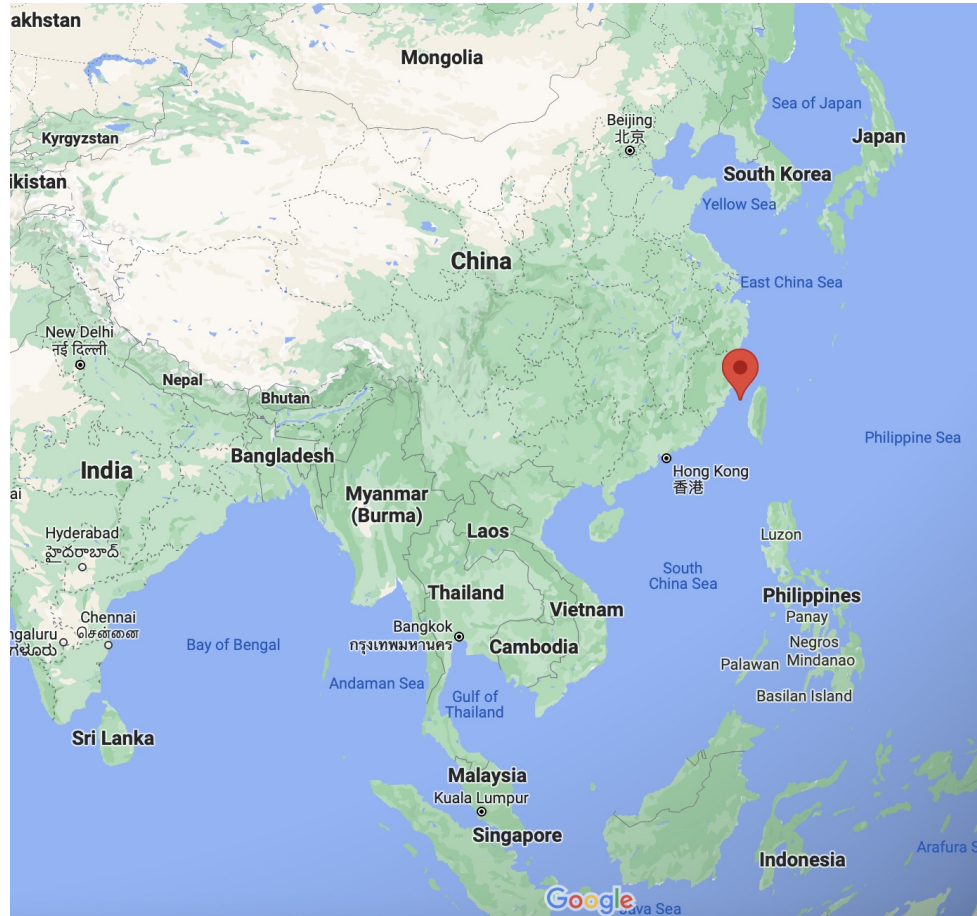
Høyrehalens 1 prosent (fra 2009)

	Lange stats obligasjoner	Aksjer
Forventet realavkastning ¹ (pst.)	2,5	5
Forventet årlig standardavvik til realavkastningen (prosentpoeng)	6	15
¹ Geometrisk gjennomsnitt		
Valutakursusikkerhet er ikke medregnet i forventet volatilitet.		
<i>Kilde: Finansdepartementet.</i>		

Den nye krig?

Kina har to store risikoer

Midt-Østen, Ukraina og videre til Taiwan?

GDP	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
USA	2,3	-2,8	5,9	2,1	2	1	1,9
China	6	2,2	8,4	3	4,3	4,6	4,2
Euro 19	1,8	-5,6	5,4	3,4	0,5	0,8	1,5
Japan	-0,4	-4,3	2,3	1	1,8	1	1
UK	1,6	-11	8,5	4,3	0,4	0,4	1,3
Sweden	2	-2,3	5	2,7	-0,5	0,7	1,9
Norway, Mainland	1,1	-1,3	4	3,3	1,2	0,9	1,4

Kilde: Bloomberg oktober, 2023

ILO - unemployment	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
USA	3,7	8,1	5,4	3,6	3,7	4,3	4,3
China	3,6	4,2	4	4	5,2	5,3	5,1
Euro 19	7,6	8	7,7	6,7	6,5	6,7	6,7
Japan	2,4	2,8	2,8	2,6	2,6	2,5	2,3
UK	3,8	4,5	4,6	3,7	4,2	4,7	4,6
Sweden	7	8,5	8,8	7,5	7,6	7,9	7,7
Norway	3,9	4,8	4,4	3,2	3,5	3,7	3,3

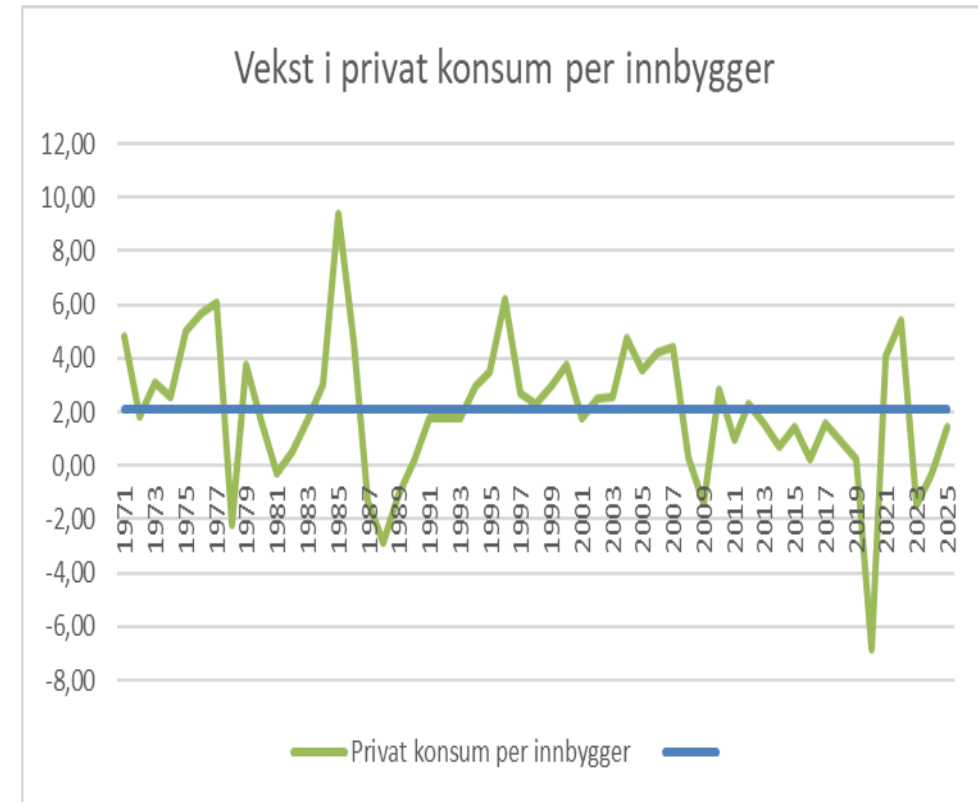
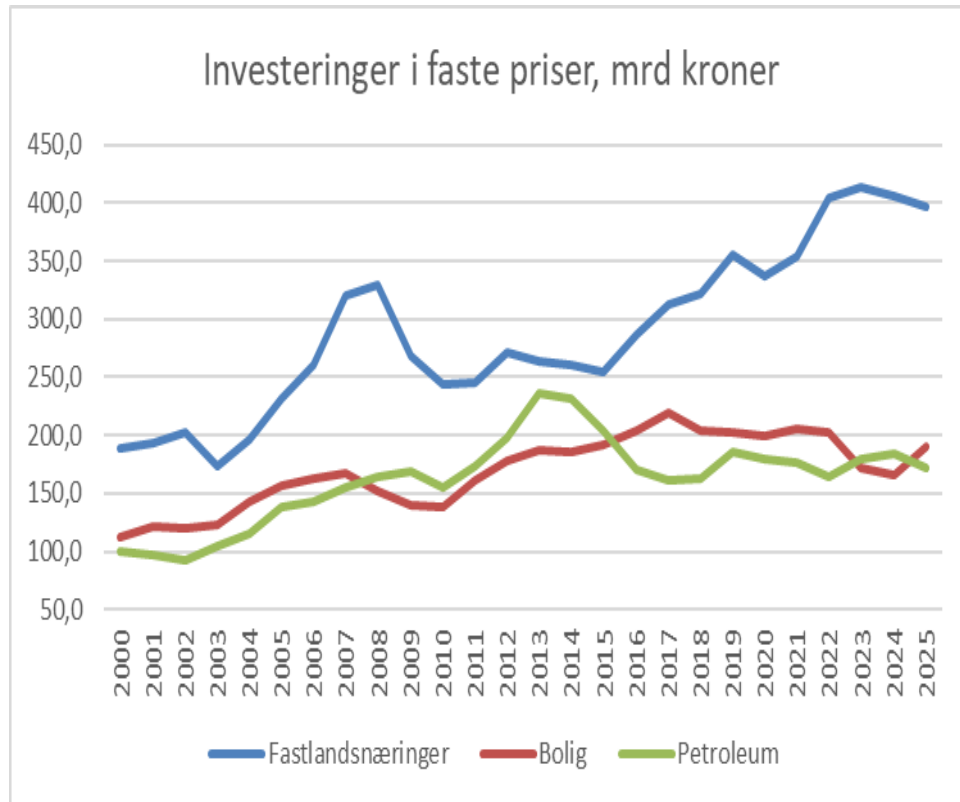
CPI	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
USA	1,8	1,2	4,7	8	4,1	2,7	2,3
China	2,9	2,5	0,9	2	0,6	1,9	2
Euro 19	1,2	0,3	2,6	8,4	5,6	2,7	2,1
Japan	0,5	0	-0,3	2,5	3,1	1,9	1,5
UK	1	0,9	2,6	9,1	7,4	3,1	2,2
Sweden	1,8	0,5	2,2	8,3	8,4	3	2
Norway	2,2	1,3	3,5	5,7	5,7	3	2,5

Kilde: Bloomberg oktober, 2023

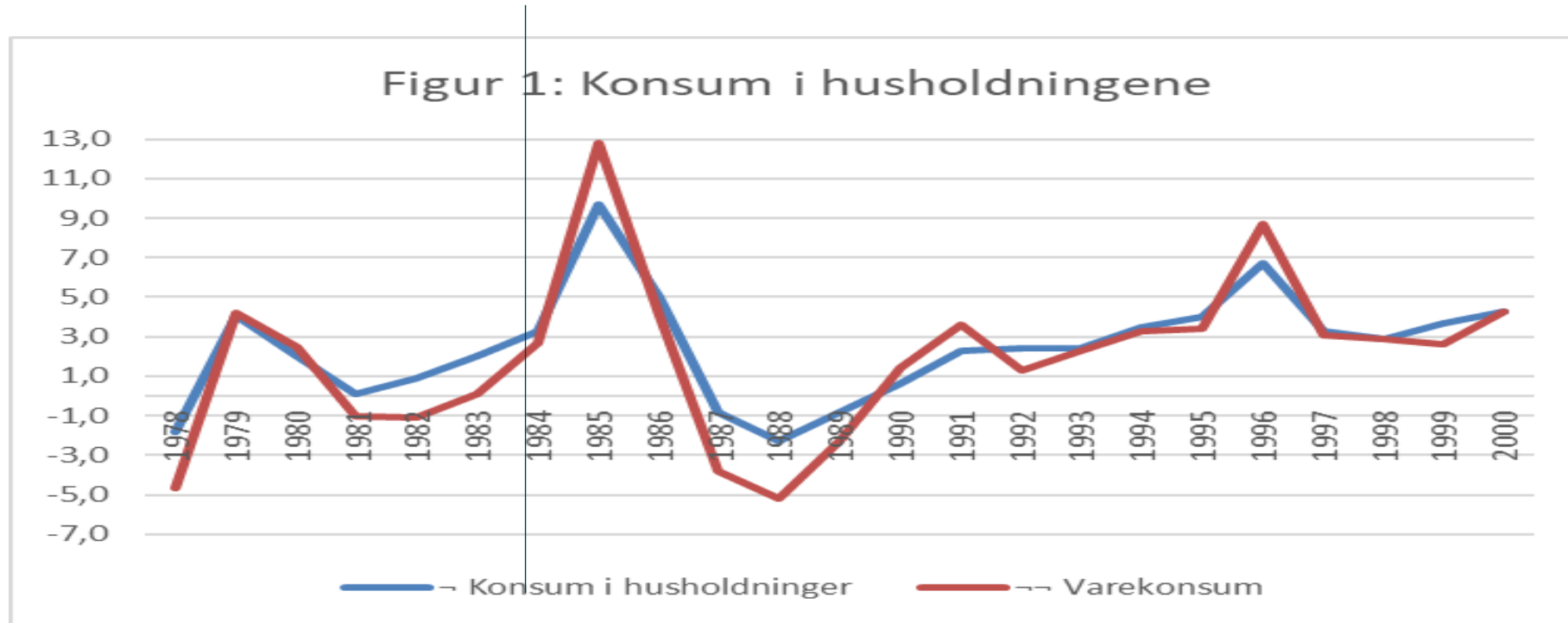
Norges Bank = 4,8?

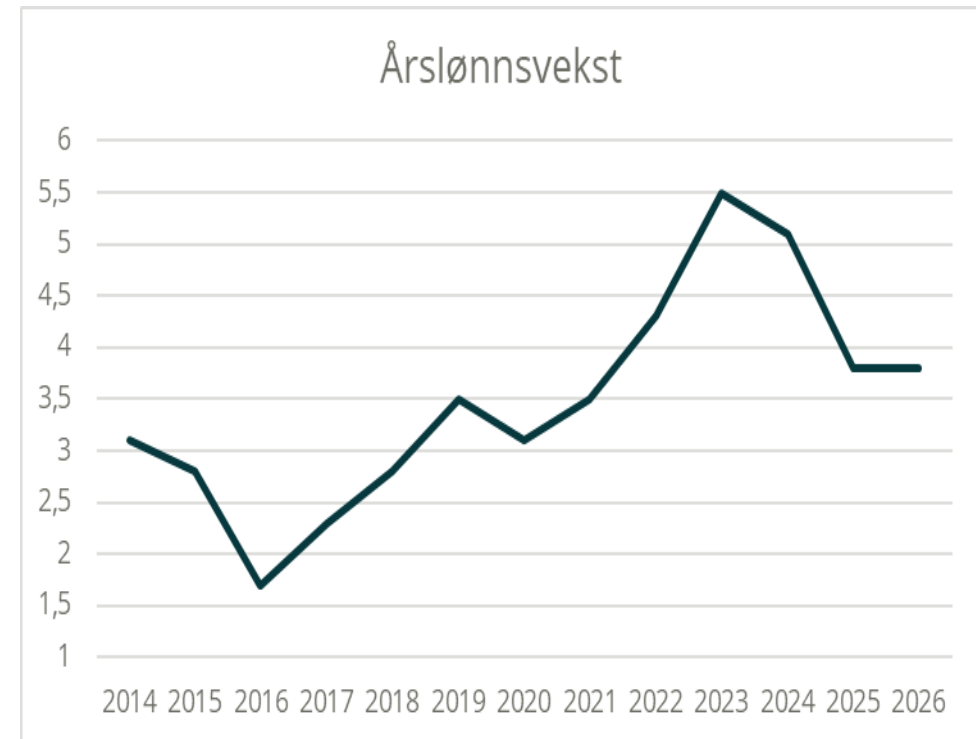
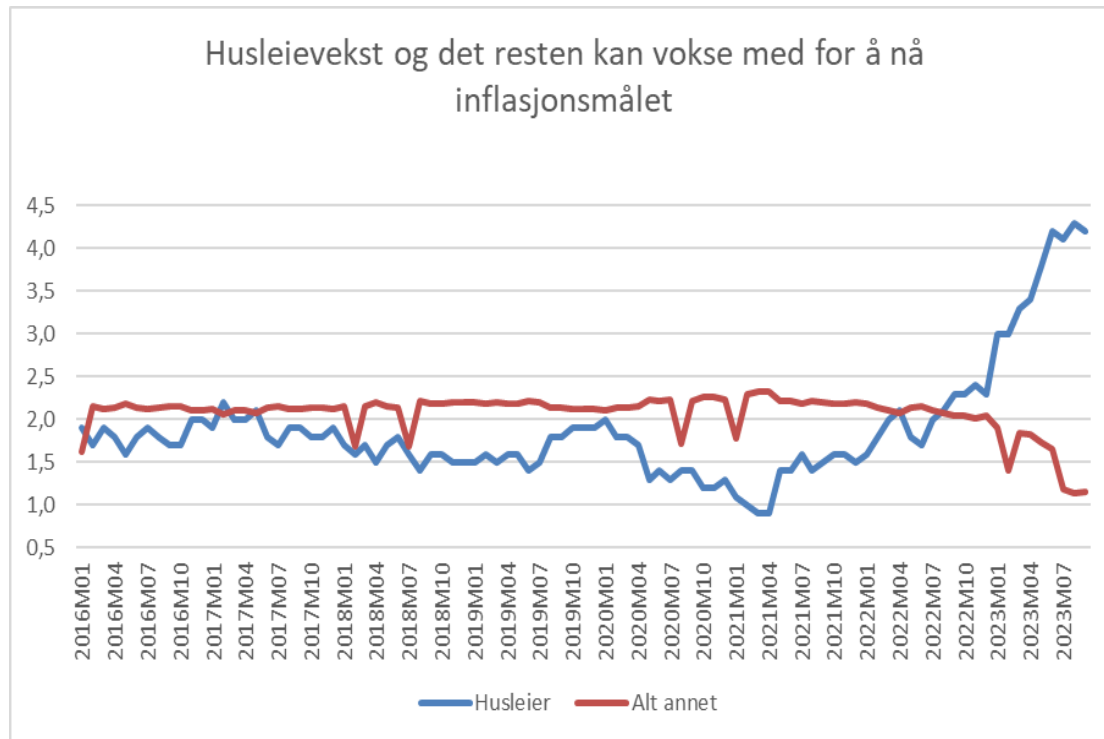
Norske prognoser

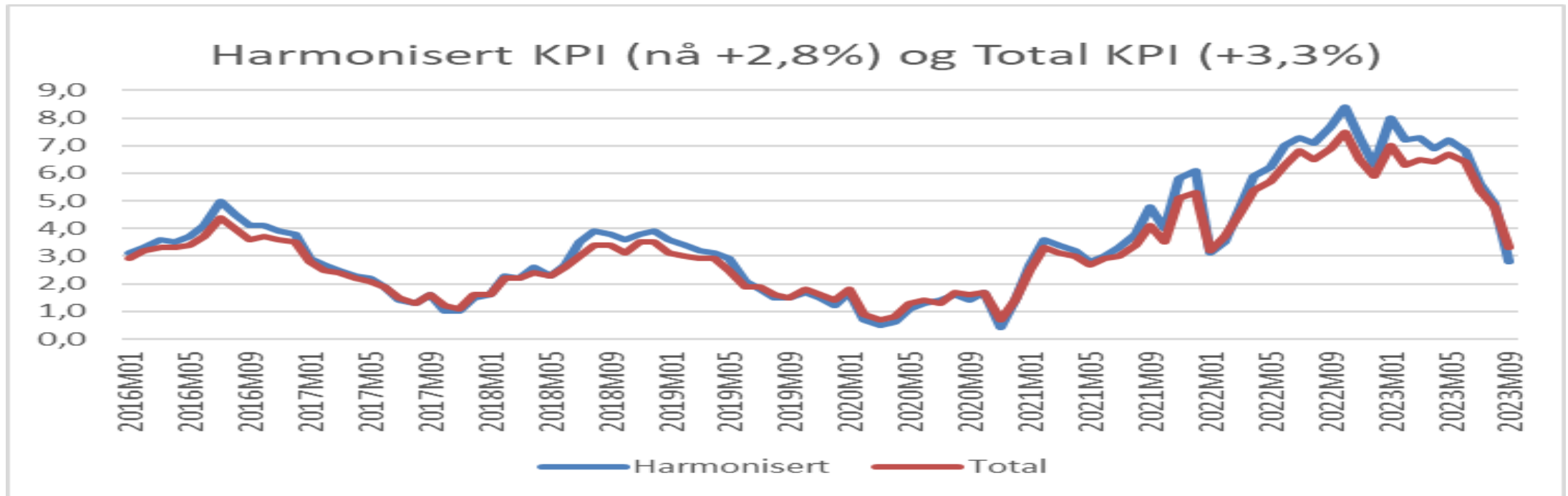
Ingen jappetid, men år med sterk forbruksvekst i vente

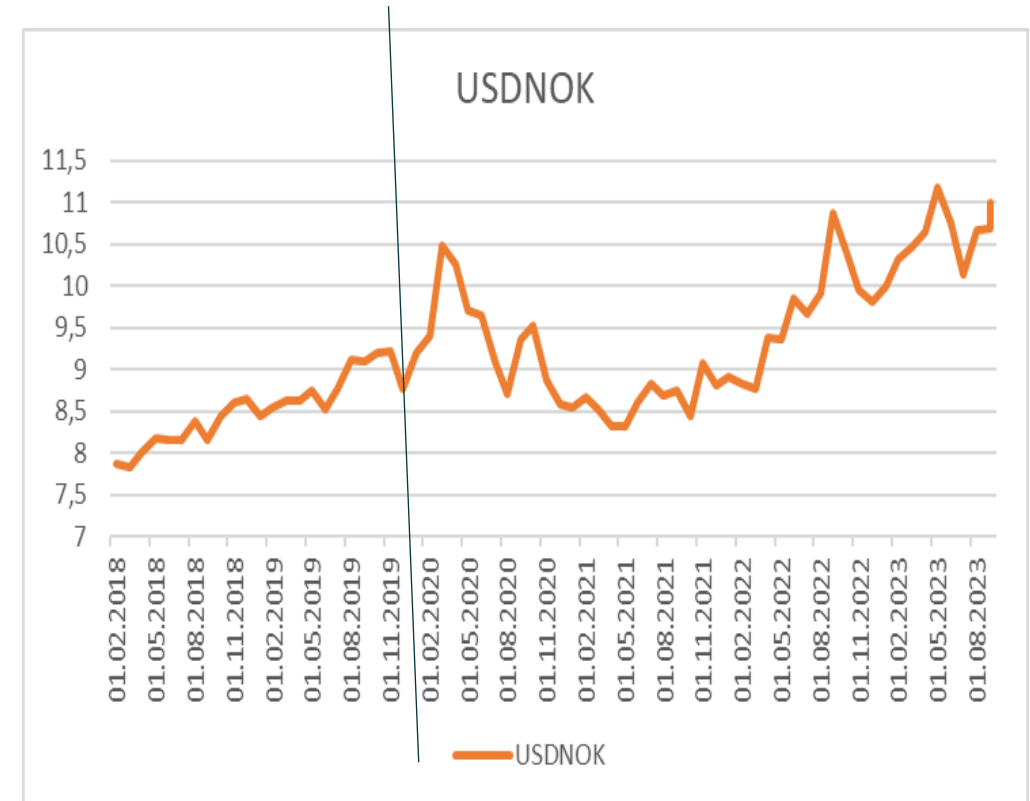
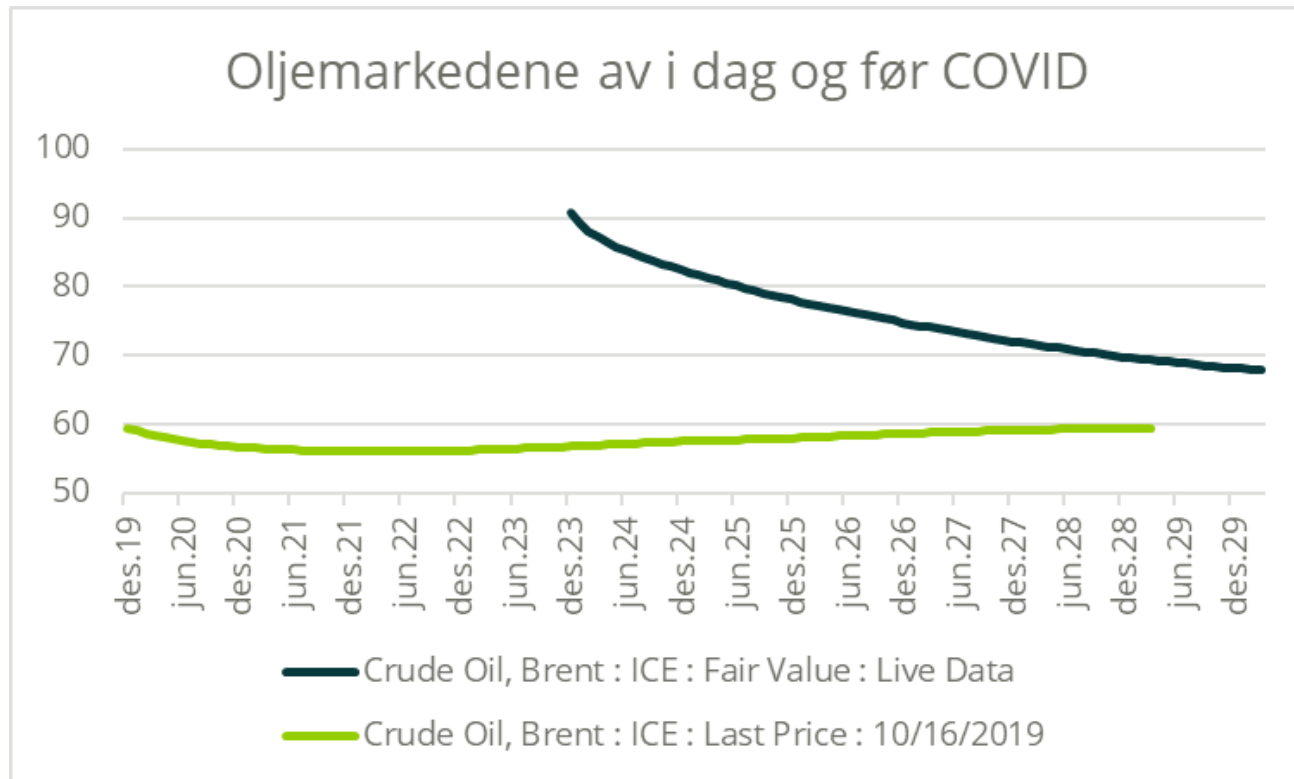
Vanskelig å få gjort noe vesentlig med rentene når husleievekst spiser handlingsrommet til pengepolitikken

Kanskje på tide å skifte indikator?

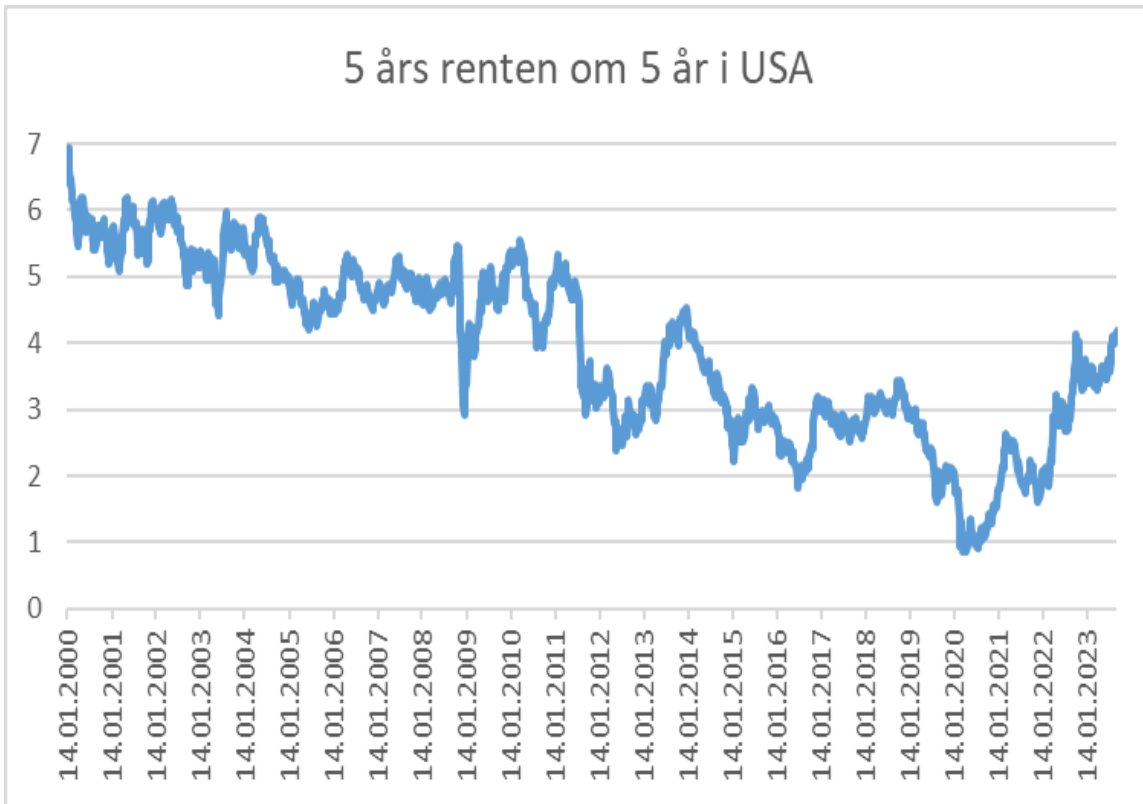

Norge ligger an til å få noen få gullår til

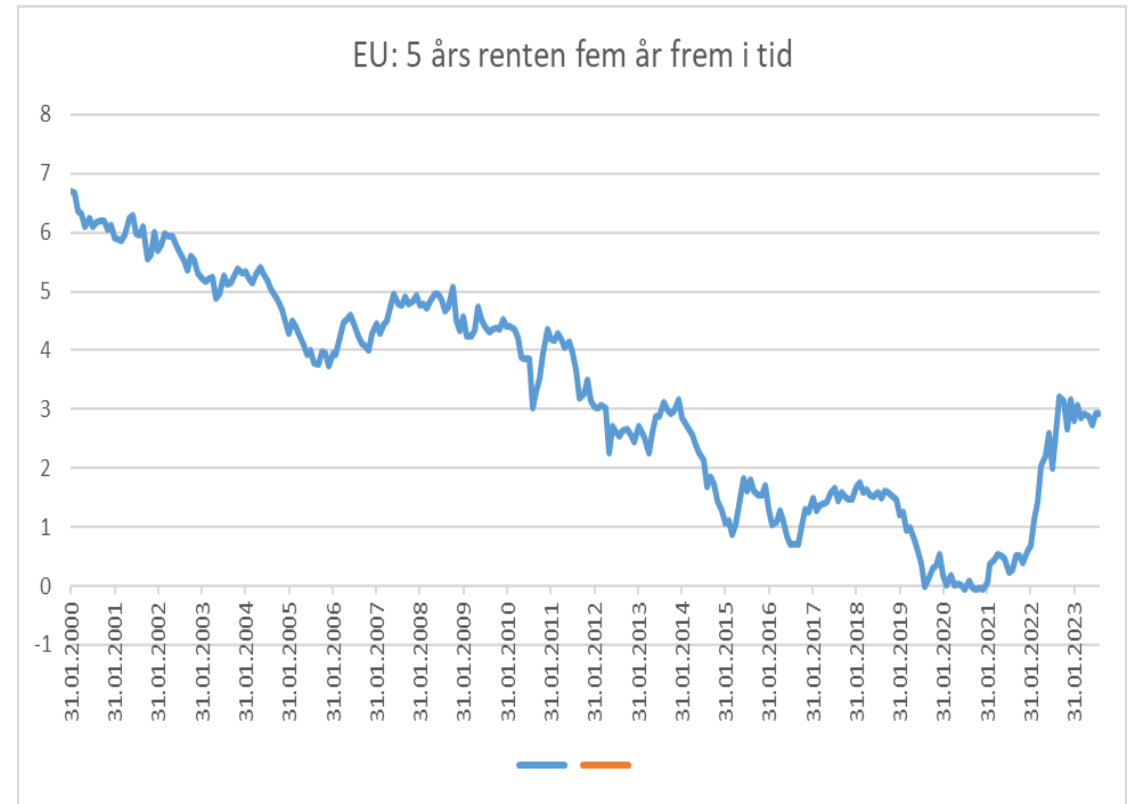

Verdens renteoppgang gir også store inntekter

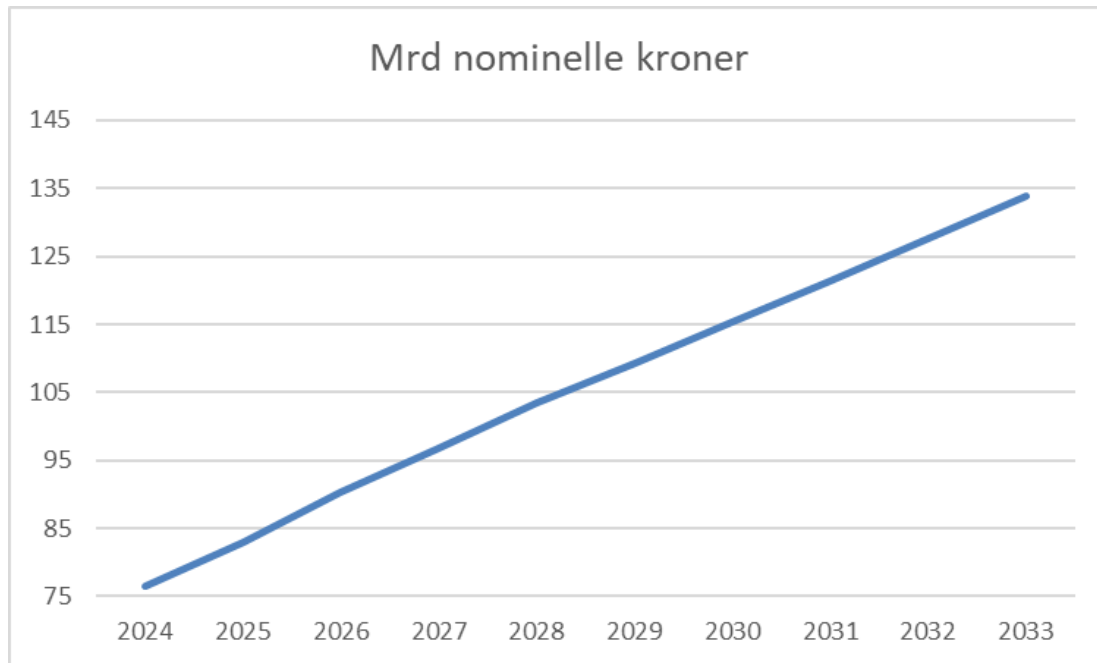
5 års renten om 5 år i USA

EU: 5 års renten fem år frem i tid

Underkonsum (2,5 pst) i forhold til realavkastningen (3pst) blir trolig en tredje systematisk kilde til vekst i oljefondet

- "Vi bør ikke forbruke for mye oljepenger i dag slik at vi ikke ødelegger vår arbeidsmoral, men heller sparer dem, slik at vi destruerer barnebarnas arbeidslyst"

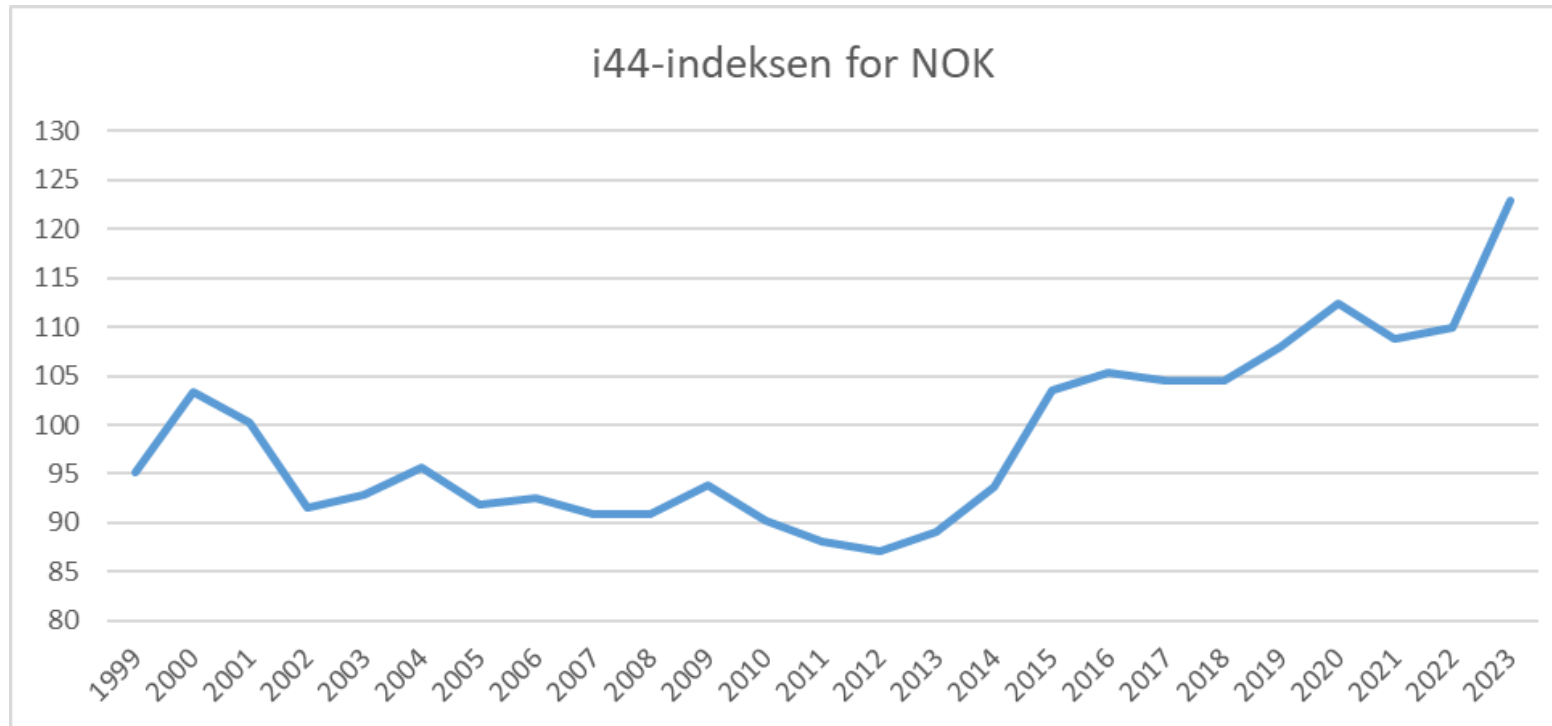
Handlingsregelens problem: Uten innskudd/uttak vil Oljefondet doble seg hvert 12 år (fra mars 2023)

SNUSMUMRIKKENS OLJEFONDS SALDO							
	<i>Nominelle NOK med -1 i appresering</i>	<i>Avsetning til oljefondet netto m 3 %</i>	<i>Underkonsum</i>	<i>Tangen</i>	<i>5,5 prosents</i>	<i>Deflatert</i>	<i>Realverdi NOK</i>
	<i>Saldo ved årsslutt</i>	<i>trukket fra ihht handlingsregelen</i>	<i>bidrag 1 pp av saldo</i>	<i>0,25 =alpha</i>	<i>vekst</i>	<i>3 prosent</i>	<i>Saldo ved årsslutt</i>
2021	12200						
2022	12500						
2023	15000					1,03	14563
2024	16600	750	150	38	830	1,06	15647
2025	18064	500	166	41	939	1,09	16531
2026	19358	250	181	45	1013	1,13	17199
2027	20670	200	194	48	1078	1,16	17830
2028	21857	0	207	52	1149	1,19	18305
2029	23056	-50	219	55	1210	1,23	18747
2030	24274	-100	231	58	1275	1,27	19162
2031	25511	-150	243	61	1341	1,30	19552
2032	26767	-200	255	64	1408	1,34	19917
2033	28044	-250	268	67	1476	1,38	20260

Kilde: JLA, IKKE EIKA!

En norsk joker?

Handlingsregelens '3 pst i uttak' er konservativ

- Av de brukte oljepenger går 70 milliarder til økte netto realinvesteringer og derfor akkumulert realkapital.
- Utover oljefondet har Norge 4000 milliarder kroner i andre finansielle investeringer

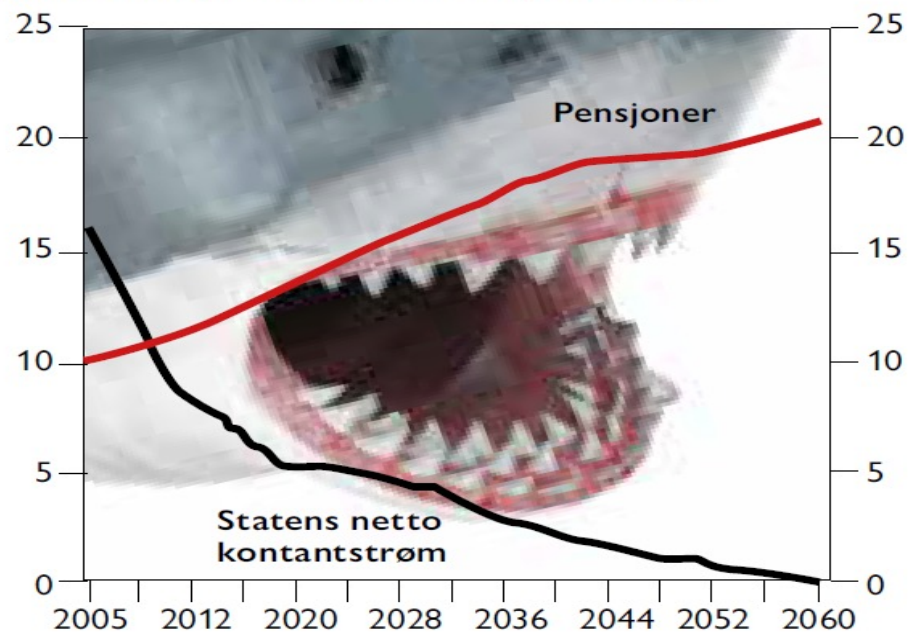

To haler for utviklingen av norsk økonomi på 2020-tallet

Figur 1.

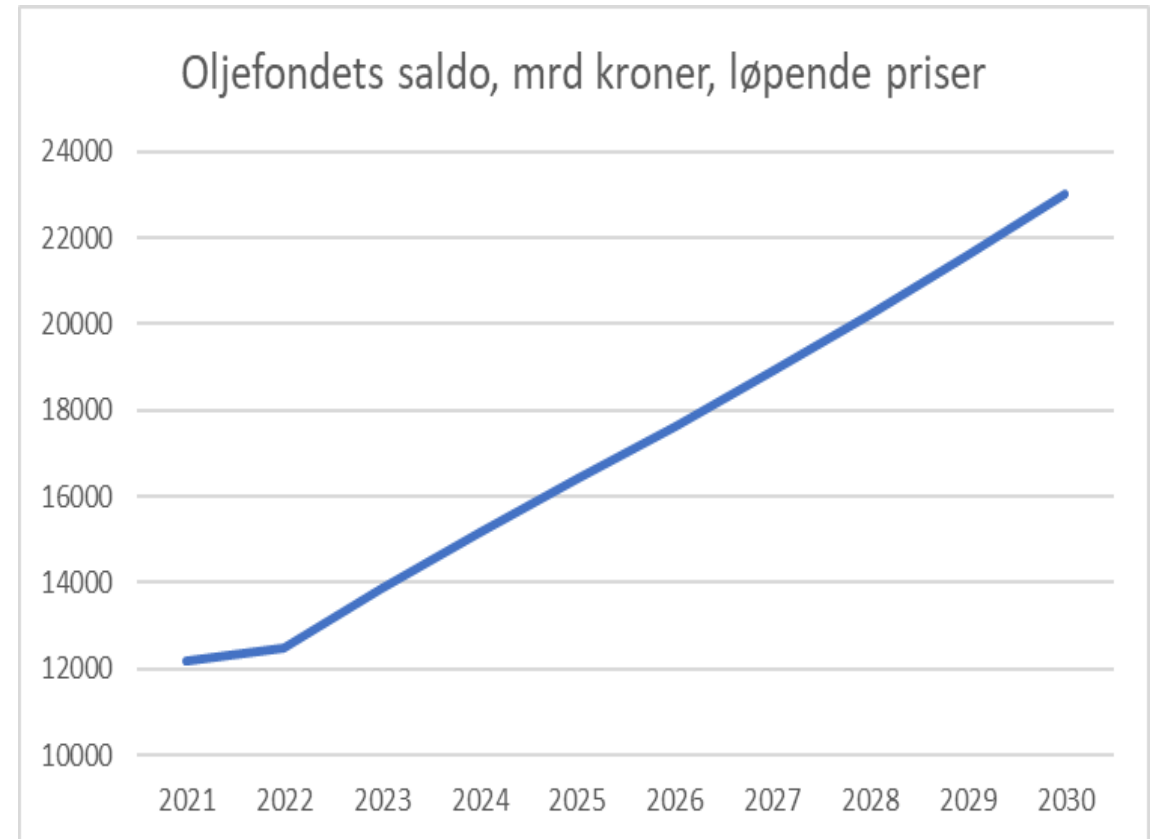
«Haikjeften».

(Kilde: Kortversjonen av St.meld. nr. 12 (2004–2005))

Det store gapet mellom folketrygdens utgifter til alders- og uførepensjon og statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten blir ofte omtalt som «haikjeften». (Prosent av BNP for Fastlands-Norge.)

Kilde: Pensjonistforbundet

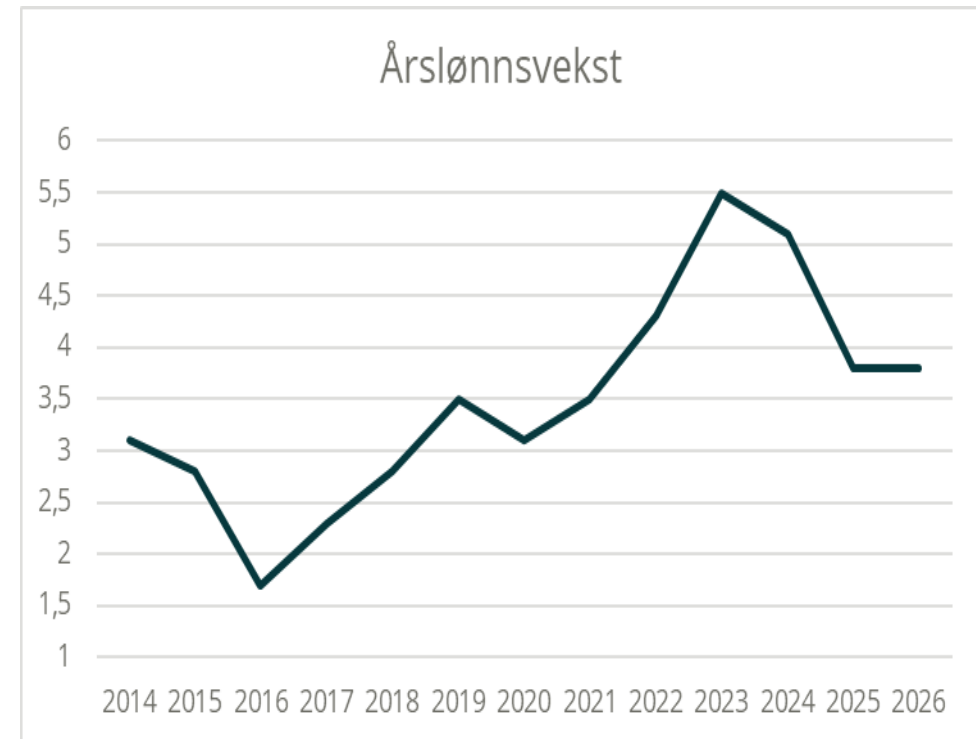
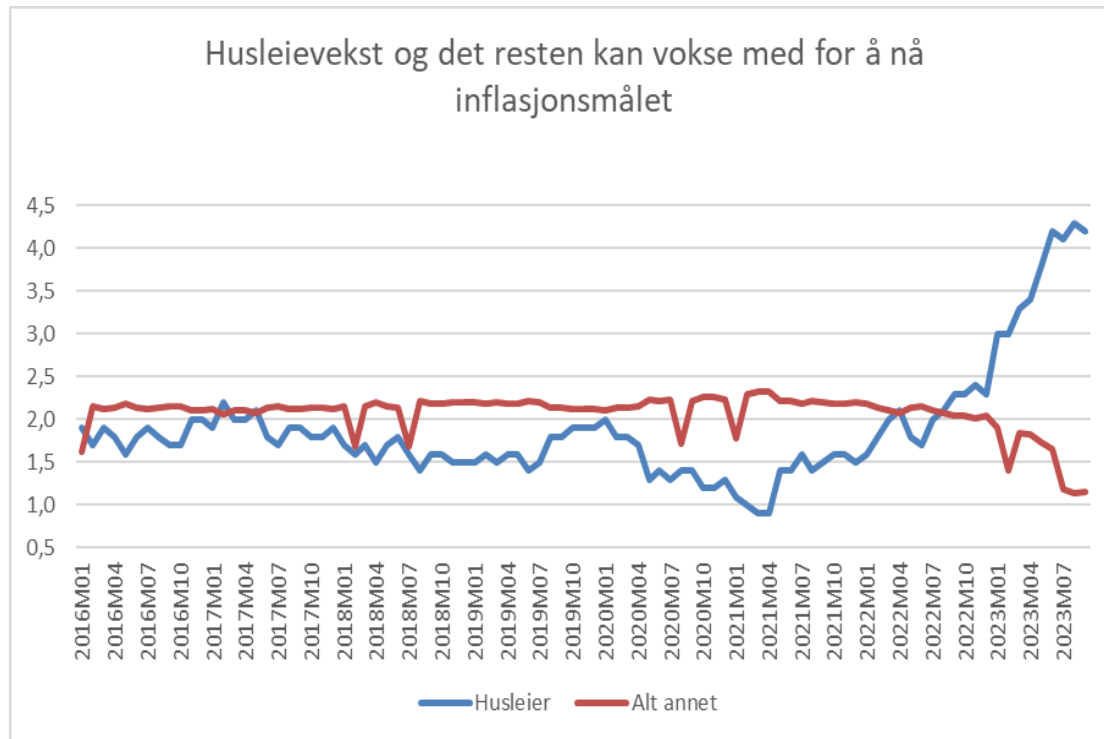

Fra Greenspan put til Vedum gass

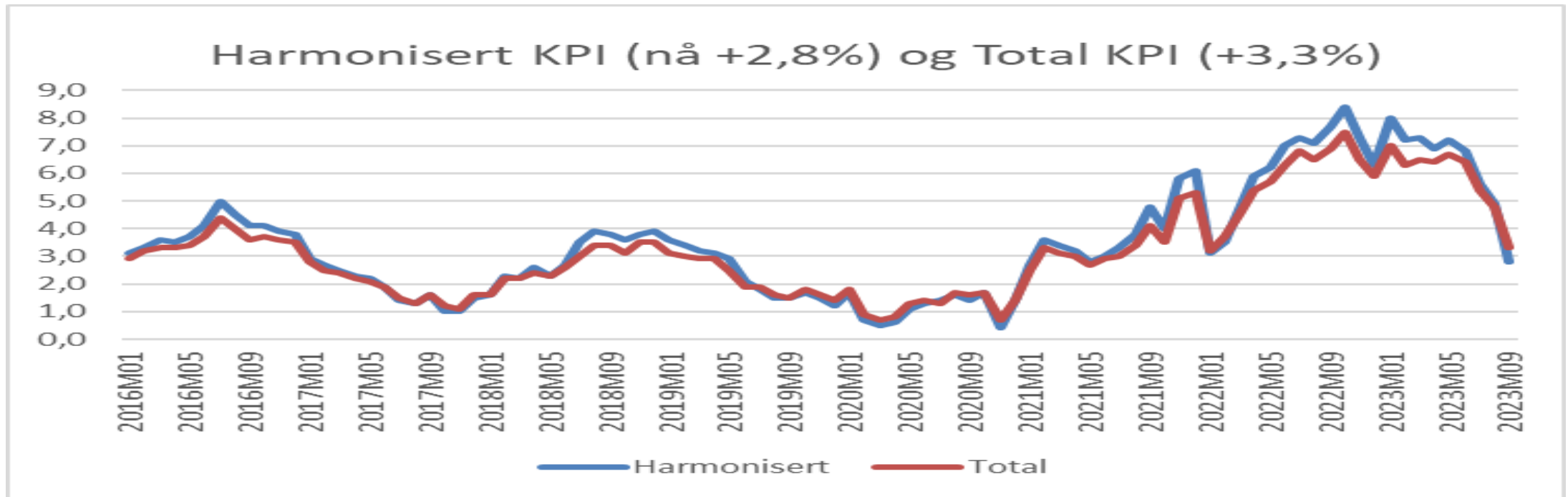
- Greenspan hadde en tendens til å senke renten hver gang økonomien eller samfunnet som sådan fikk et problem?
- Fremover vil en norsk finansminister kunne gjøre det samme, bare nå med skatter og avgifter som redskap.

Vanskelig å få gjort noe vesentlig med rentene når husleievekst spiser handlingsrommet til pengepolitikken

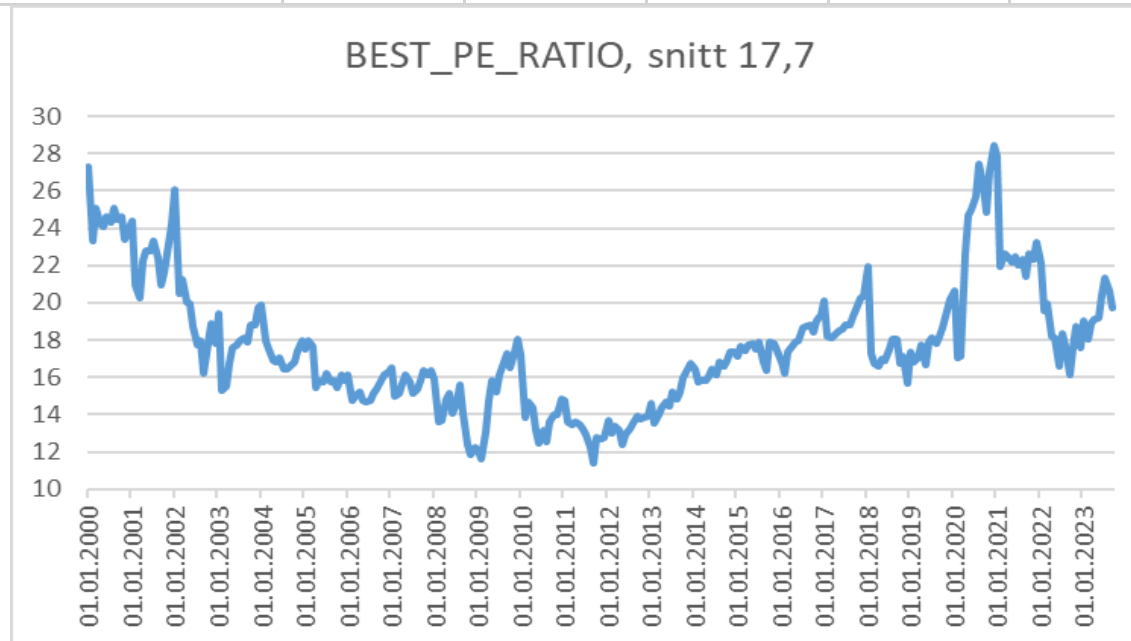

Kanskje på tide å skifte indikator?

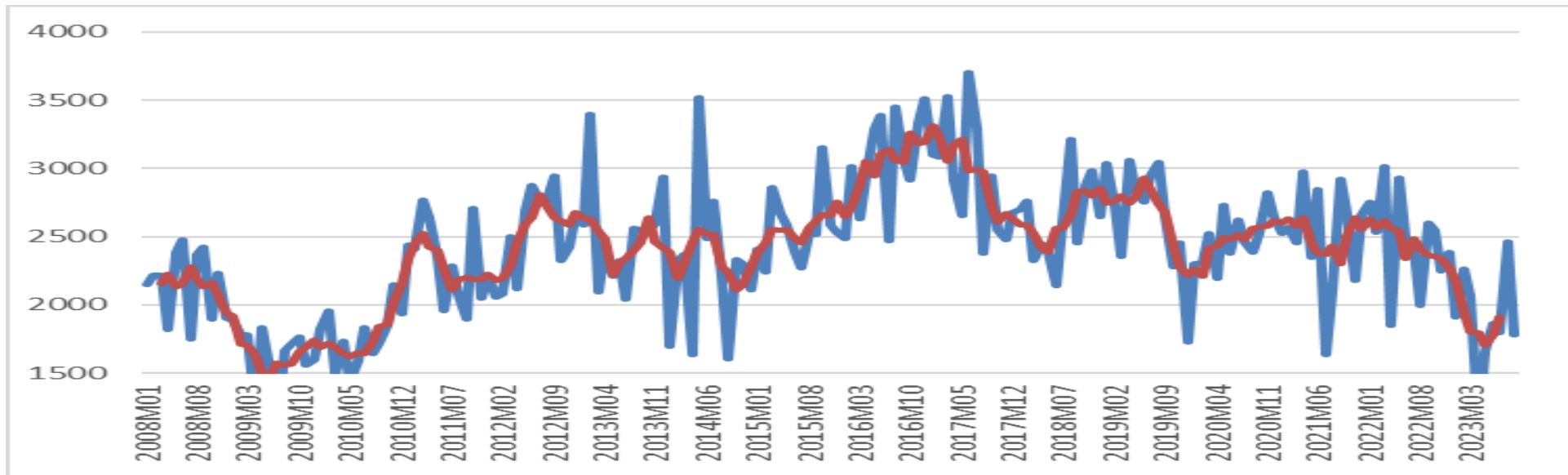

Signalrente	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
USA	1,75	0,25	0,25	4,5	5,5	4,25	3,25
China 2-year note	2,6	2,7	2,4	2,3	2	2	2,1
Euro 19	0	0	0	2,5	4,7	3,7	2,9
Japan	-0,1	0	0	0	0	0	0,1
UK	0,75	0,1	0,25	3,5	5,5	4,5	3,5
Sweden	0	0	0	2,5	4,1	3,2	2,6
Norway	1,5	0	0,5	2,75	4,35	3,6	2,9

Kilde: Bloomberg oktober, 2023

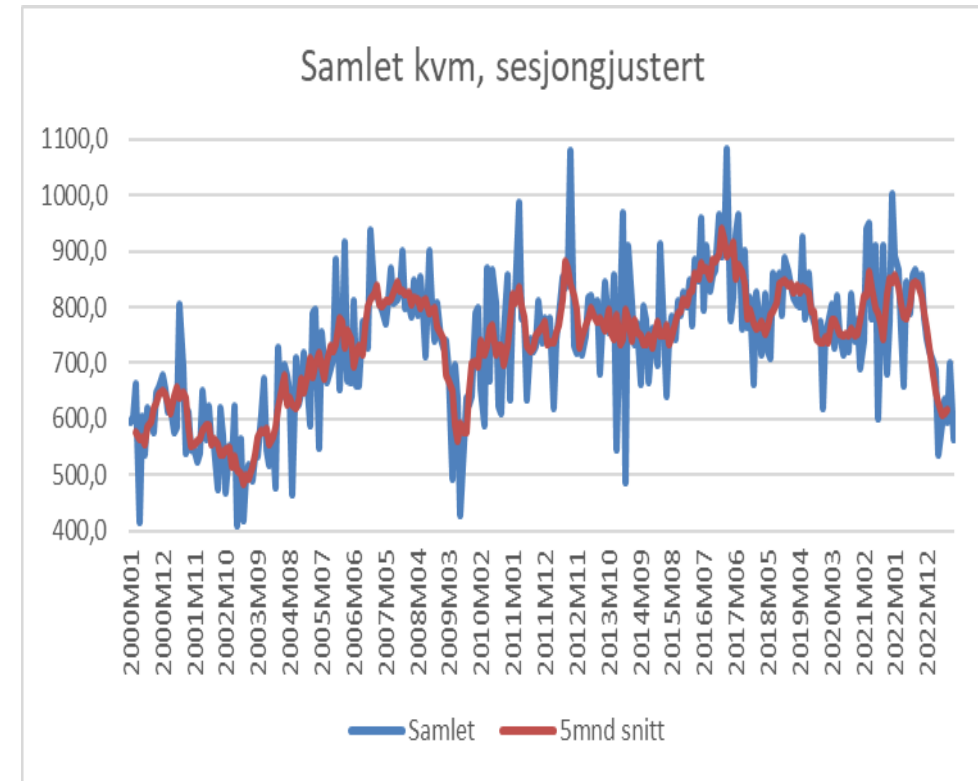
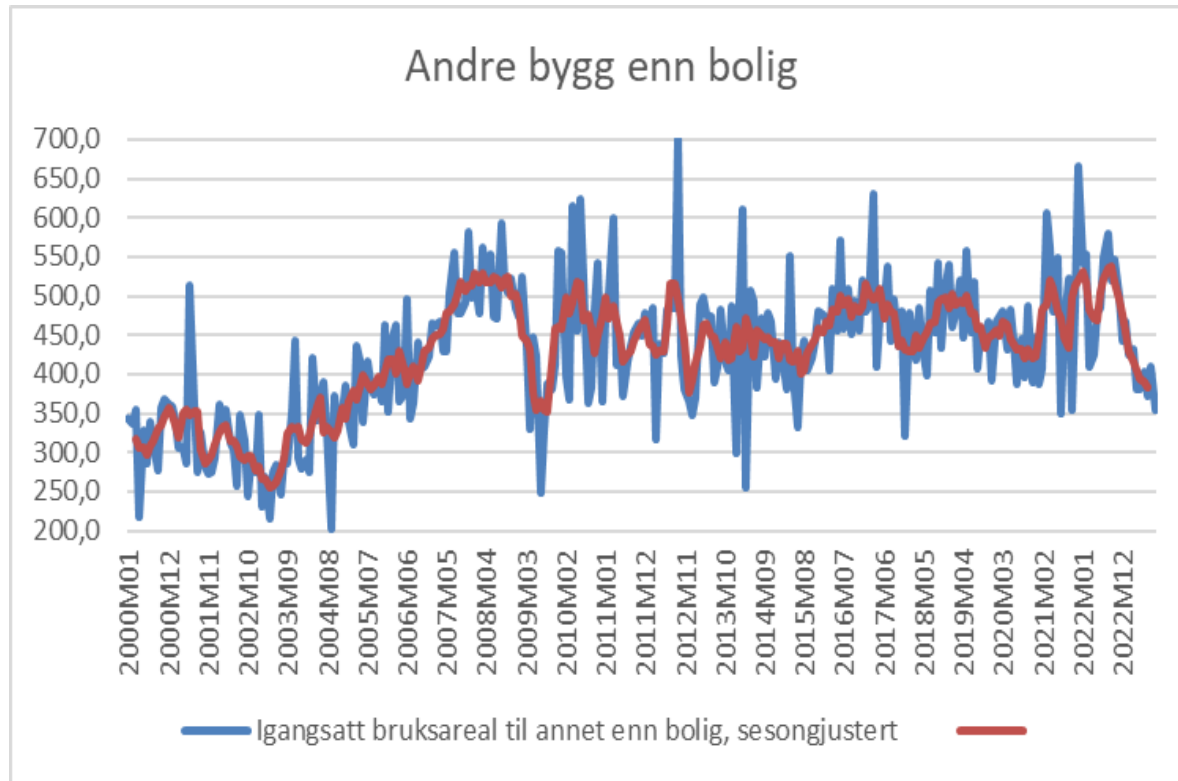

Igangsetting av boliger – ser ut til å flate ut

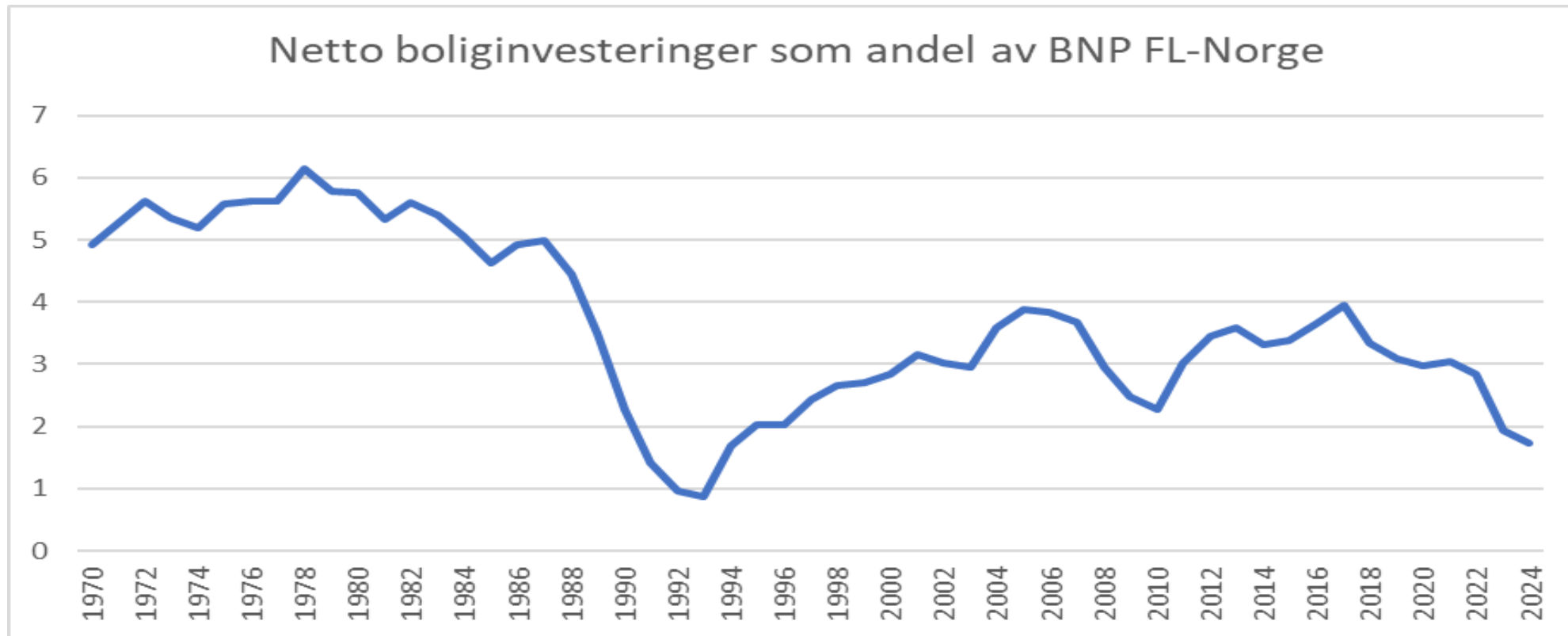

Tøffe tider i vente for byggebransjen

En feilslått boligpolitikk, gir oss mangel på boliger:

Distrikts- eller matvarepolitikk?

	<u>Jordbruksbedrifter i alt</u>	<u>Med personleg brukar</u>	<u>Med upersonleg brukar</u>		
			<u>I alt</u>	<u>Ansvarleg selskap</u>	<u>AS, institusjon o.l.</u>
2010	46624	43766	2858	2379	479
2011	45612	42939	2673	2164	509
2012	44794	42303	2491	1994	497
2013	43726	41331	2395	1902	493
2014	43022	40730	2292	1795	497
2015	42018	39767	2251	1704	547
2016	41121	39037	2084	1546	538
2017	40338	38273	2065	1467	598
2018	39678	37654	2024	1383	641
2019	39090	37048	2042	1344	698
2020	38713	36691	2022	1310	712
2021	38079	36121	1958	1250	708
2022	37682	35699	1983	1215	768
Kilde SSB					

Næringspolitikken - batterifabrikker eller boliger?

- Mange bolig og hyttebyggere kommer til å gå konkurs
- 20 milliarder kroner kunne gitt 100 000 boliger oppussing

Så hvordan blir livet til poden?

- Ikke lenger tre fase liv – en utfordring for arbeidsmarkedspolitikken
- Mange faser i livet, hvor alderdommen blir den lengste
- *Av og til 70 timers uker*
- *MYE 36 TIMER*
- *Noe halvtid og frivillighet*

Alt er mulig!

Status i det norske tømmermarkedet

Knut Jacobsen Melum, CSO/Salgssjef NORTØMMER

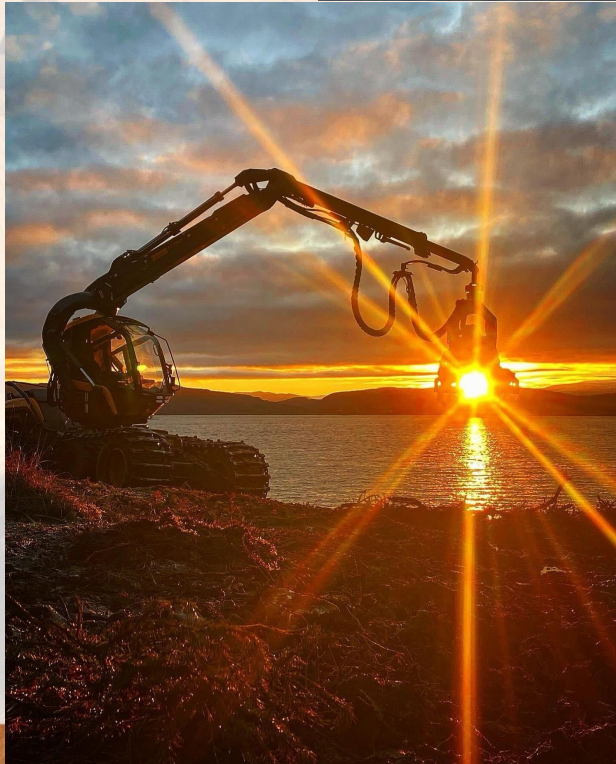
Skogforum, Honne 2.11.2023

Sitkahogst i Nordland!

Sitkahogst i Nordland!

Hva skjer akkurat nå?

- Norsk og svensk tømmer går mot strømmen for tiden!
- Rekordlave bilveislagre av tømmer
- Usikkerhet rundt fremtidig råstofftilgang av alle typer tømmer
- Skogeiersamvirket kjøper opp skogsentreprenører
- Lave ordreserver
- Ustabil energimarked
- Økende tømmerpriser
- Rask fallende lønnsomhet og produksjonsbegrensninger i treforedlingsindustrien
- Svakt trelastmarked
- Svært svak norsk og svensk krone
- Eurolandene tar produksjonsbegrensninger

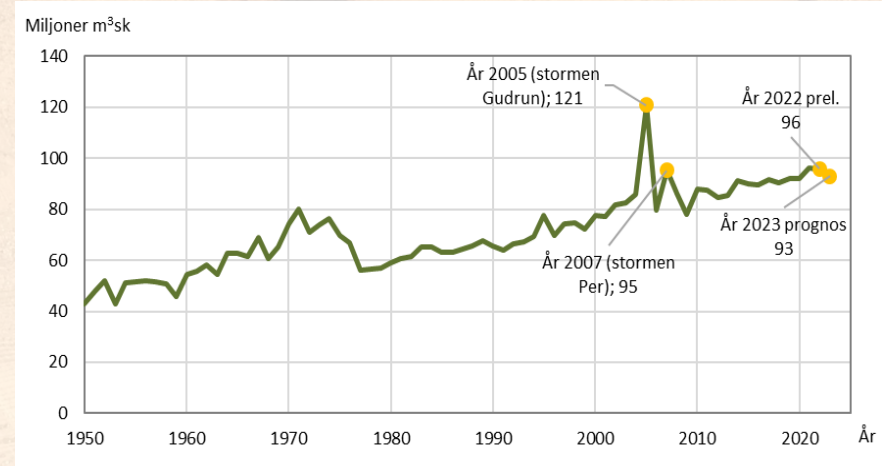
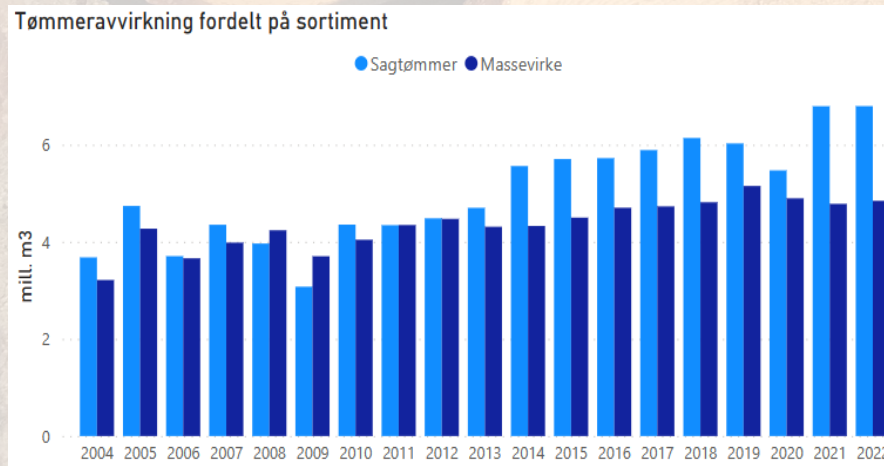
Etterspørselsutvikling sagtømmer

➤ Hvorfor er det lite sagtømmer?

- Sagbrukene signaliserte produksjonsbegrensninger inn i 2023
- Høy tynningsaktivitet
- Høye massevirke- og biovirkepriser
- Driftene «på blokka» er hogget?
- Svært utfordrende driftsforhold
- Sagbrukene har investert kraftig i kapasitetsøkninger

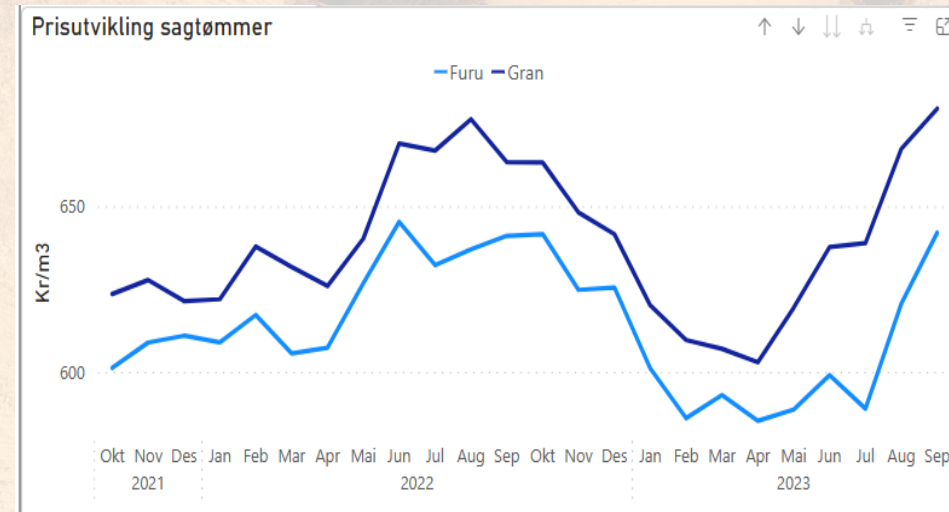
➤ Sverige:

- Enda større tynningseffekt
- «Tomt» for billetømmer
- Avvirkning ned ca 3 mill m3
- Mer enn 4mrd investert siste 12mnd.
- Konflikt skogbruk/reindrift i Nord-Sverige
  - Sveaskog -1,5-2mill m3/år

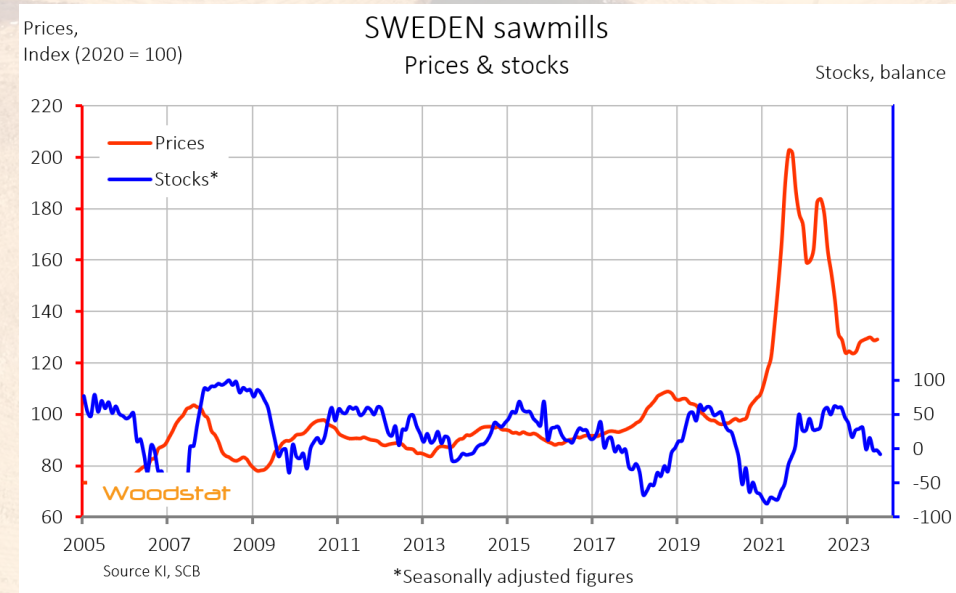
Etterspørselsutvikling sagtømmer

- **God posisjon fremover:**
  - Lite sagtømmer i markedet
  - Lave trelastlagre
  - Norske og svenske bruk skal produsere det de klarer
  - Svak valuta gir oss både fordeler på eksport av tømmer og trelast
  - Svært sterk interesse fra svenske sagbruk
  - Også tyskerne og balterne ønsker «sine» volumer...

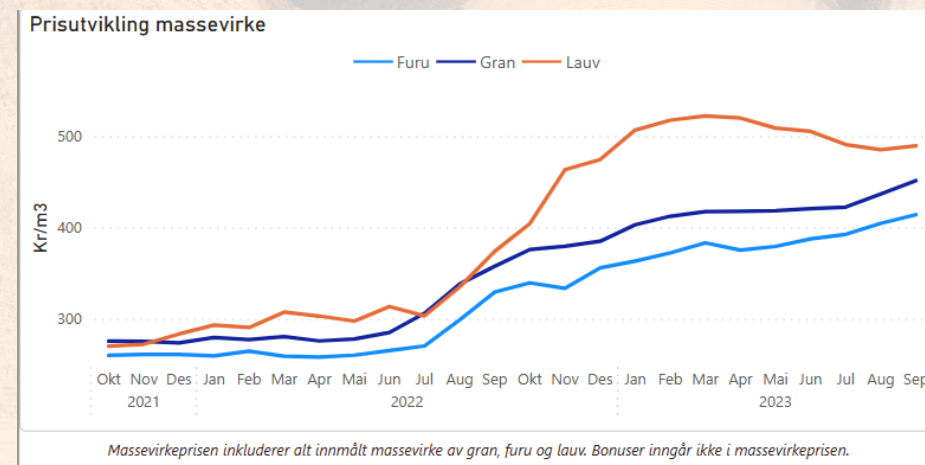
Etterspørselsutvikling sagtømmer

- Vi tror på fortsatte prisoppganger i vinter så lenge det er lave ordreserver
- Tilbud/etterspørsel vil nok gradvis komme mer i balanse med den beste driftssesongen for gran foran oss
- Hva skjer til våren?
- Plutselige produksjonsbegrensninger og/eller kronestyrking kan endre bildet raskt...

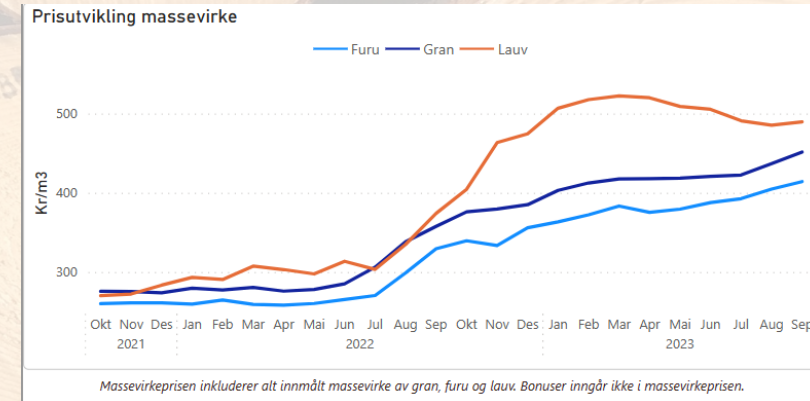
Etterspørselsutvikling massevirke

- Industrien synes å ha normale lager på fabrikk
- Svært lave veilager
- Lave terminallager
- Lavere sagbruksaktivitet gir mindre flis
- Energisektoren spiller en viktig rolle
- Norske Skog
  - Saugbrugs – gjenoppbygging!
  - Skogn øker til 1,2 mill. m³ forbruk!
- Russland/Belarus er fortsatt stengt..
- Vi tror underliggende usikkerhet om råstofftilgang fører til moderate prisopp ganger – ulike priser mellom kjøpere vil jevnes ut.

Etterspørselsutvikling løvmassevirke/energivirke

- Kraftige økinger på løv- og biovirke siste 1,5 år
- For bjørk/osp er den langsiktige, industrielle etterspørselen styrket
- Vi tror prisene har tatt et varig løft
- Etterspørselen vil holde seg på et høyt nivå gjennom vinteren grunnet fyringssesong
- Vedmarkedet er fragmentert og volatil, men viktig.
- Svensk etterspørsel etter energivirke er langsiktig
- Alle segmenter skal ha sitt:
  - Varme, pellets, ved, treforedling, elproduksjon

Veien videre

- **Sterke langsiktige drivere for bruk av tømmer**
  - **Avvirkningen i 2023 lander på underkant av 11 mill. m3?**
  - **God timing for både tynning og sluttavvirkning i hele landet**
  - **Pass på skoghygiene – vi ser stadig mer tørrgran på Østlandet**
- **Prisutvikling:**
    - **Prisene på alle sortimenter vil fortsette å øke i vinter så lenge det er lite tømmer i markedet**
    - **MEN, vi er på/over limit for at sagbrukene og flere segmenter innen treforedling skal tjene penger.**
    - **Det vil trigge produksjonsbegrensninger på sikt om ikke sluttmarkedene bedrer seg**

Takk for meg!

Følg oss på nettsidene våre og sosiale medier for siste nytt:

www.nortommer.no / www.norskog.no

www.facebook.com/nortommer

www.instagram.com/nortommer

www.linkedin.com/company/nortømmer-as

Kjm@nortommer.no

Tlf. 948 96 007